

**MATVÆLARÁÐUNEYTIÐ
SKRIFSTOFA SJÁVARÚTVEGS**

Reykjavík, 26. september 2023

Mál nr. 160/2023 í samráðsgátt

**UMSÖGN ÚTGERÐARFÉLAGS REYKJAVÍKUR UM ÁFORM UM FRUMVARP TIL
LAGA UM NÝTINGU OG STJÓRNUN NYTJASTOFNA SJÁVAR****ÁHRIF Á SAMKEPPNISHÆFNI SJÁVARÚTVEGSFYRIRTÆKJA Á ALPJÓÐLEGUM
MÖRKUÐUM**

Vísað er til áforma um setningu nýrra heildarlaga á sviði fiskveiðistjórnunar sem birt voru í samráðsgátt stjórnvalda þann 29. ágúst 2023. Frestur til að skila umsögn um áformin er til 26. september 2023.

Þann 21. september sl. skilaði Útgerðarfélag Reykjavíkur umsögn um þann þátt málsins er lýtur að tillögum að breytingu á skilgreiningu á tengdum aðilum samkvæmt núgildandi 4. mgr. 13. gr. laga nr. 116/2006. Í umsögninni voru tillögurnar gagnrýndar og m.a. bent á að það færi gegn tilgangi laga um stjórn fiskveiða að víkka út gildissvið reglna um tengda aðila.

Með umsögn þessari er ætlunin að vekja athygli á þeim afleiðingum sem slíkar breytingar geta haft á starfsemi íslenskra sjávarútvegsfyrirtækja á alþjóðlegum mörkuðum.

Íslenskur sjávarútvegur er í samkeppni við erlend sjávarútvegsfyrirtæki um sölu afurða. Því sem næst allur afli íslenskra sjávarútvegsfyrirtækja er fluttur til útlanda en íslenskar sjávarafurðir eru samt sem áður einungis um 1,5% af heildarafla í heiminum. Samkeppni við alþjóðleg sjávarútvegsfyrirtæki er því afar hörð og skiptir það íslensk sjávarútvegsfyrirtæki miklu að samkeppnishæfni þeirra sé sem mest.

Eftir að samsteypur sölufyrirtækjanna SÍF og SH voru lagðar niður hefur það komið í hlut stærstu íslensku sjávarútvegsfyrirtækjanna að sinna markaðssetningu og sölu á fiski frá Íslandi á erlendum mörkuðum. Að sama skapi er vöruþróun, nýsköpun og leit að nýjum mörkuðum fyrir fisk frá Íslandi að mestu unnin af þeim íslensku sjávarútvegsfyrirtækjum sem hafa fjárhagslega burði til þess að eiga í samkeppni við erlend sjávarútvegsfyrirtæki.

Stærstu íslensku sjávarútvegsfyrirtækin eru þó langt í frá að vera stór í alþjóðlegum samanburði. Þau standa því nú þegar höllum fæti í alþjóðlegri samkeppni um markaði með fiskafurðir – en slíkir markaðir eru að sjálfsögðu forsenda þess að sjávarútvegur sé rekinn með hagkvæmum hætti á Íslandi og til hagsbóta þjóðarbúinu.

Eins og greint er frá í fyrri umsögn Útgerðarfélags Reykjavíkur um tillögur að breytingum á lögum um nýtingu og stjórnun nytjastofna sjávar fela tillögurnar í sér að komið verður á fót séríslenskum reglum um tengda aðila innan sjávarútvegs. Eru tillögurnar m.a. til muna víðtækari en almennt gildir innan samkeppnisréttar, hvort sem er á Íslandi eða í Evrópu. Verði tillögurnar að lögum er því óhjákvæmilegt að af þeim leiði víðtækari takmarkanir á hagræðingu innan sjávarútvegs en nú eru til staðar.

Þrátt fyrir að tillögur Auðlindarinnar okkar feli þannig í sér eðlisbreytingu á starfsumhverfi sjávarútvegsfyrirtækja er hvergi í skýrslu nefndarmanna að finna greiningu á því hvaða afleiðingar það muni hafa fyrir íslenskan sjávarútveg að lögfesta séríslenskar reglur um skilgreiningu tengdra aðila. Verður þannig ekki séð að nefndarmenn hafi rannsakað þennan þátt í tillögugerð sinni eða metið hugsanlegar afleiðingar tillagnanna.

Að mati Útgerðarfélags Reykjavíkur er nauðsynlegt að fyrir liggi mat aðila, sem hafa sérþekkingu á samkeppnishæfni fyrirtækja á alþjóðlegum mörkuðum, á væntanlegum áhrifum lögfestingar tillagna Auðlindarinnar okkar að nýjum skilgreiningum á tengdum aðilum í íslenskan rétt. Þá er að sama skapi nauðsynlegt að fyrir liggi greining á því hvort sambærileg lagaákvæði sé að finna í réttarkerfi þeirra þjóða sem íslensk sjávarútvegsfyrirtæki eru í samkeppni við á alþjóðlegum mörkuðum.

Ef það verður niðurstaða sérfræðinga í alþjóðlegum viðskiptum að tillögurnar muni hafa þær afleiðingar að samkeppnishæfni íslensks sjávarútvegs gagnvart erlendum sjávarútvegsfyrirtækjum muni minnka, er að mati Útgerðarfélags Reykjavíkur rétt að sú vitneskja liggi fyrir áður en alþingismenn taka afstöðu til slíkra ákvæða í væntanlegu lagafrumvarpi.

Það er skoðun Útgerðarfélags Reykjavíkur að það væri óráð ef Alþingi samþykkti séríslenskt lagaákvæði um tengda aðila í sjávarútvegi, sem fæli í sér víðtækari takmarkanir á hagræðingu innan sjávarútvegs, ef fyrir lægi mat sérfræðinga í alþjóðlegum viðskiptum á að slík ákvæði takmörkuðu samkeppnishæfni íslenskra sjávarútvegsfyrirtækja. Aftur á móti er Alþingi ókleift að framkvæma slíkt hagsmunamat á grundvelli tillagna Auðlindarinnar okkar eingöngu, þar sem engin þess háttar rannsókn

hefur farið fram af hálfu nefndarinnar.

Því er skorað á matvælaráðuneytið að afla mats sérfræðinga á áhrifum tillagna Auðlindarinnar okkar á samkeppnishæfni íslenskra sjávarútvegsfyrirtækja á alþjóðlegum mörkuðum, áður en mótaðar verða lagareglur á grundvelli tillagnanna.

* * *

Sé frekari upplýsinga eða sjónarmiða óskað munu undirrituð hafa milligöngu um öflun þeirra.

Virðingarfyllst
f.h. Útgerðarfélags Reykjavíkur

Grímur Sigurðsson, hrl.

Jóna Björk Helgadóttir, hrl.